

ภาคไม่ถึง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อันนี้มันก็เหมือนกัน ปัญหานี้... เพราะมันมีคนมาถามด้วยปากหลายคน มันก็เกี่ยวกับเรื่องนี้ นี่เขาถามมาด้วยมารยาทผู้ดี เขาเขียนดีมากเลยนะ เดี่ยวฟัง

ข้อ ๒๕๑. เนาะ เรื่อง “ไม่ยินดียินดีร้าย” เขาบอกว่าเขามาฟังในเว็บไซค์ แล้วเราตอบไตรลักษณ์ไป เรื่อง “ตื่นเงินในธรรม” แล้วเขาได้คิดมาก เขาก็เลยเขียนมา เพราะธรรมดาเขาก็ยังไม่เปิดหมดใจ พอเขาถามปัญหามาแล้วเราบอกว่าตื่นเงินมาก.. มันเป็นเรื่องพื้นฐานมาก.. มันไม่ใช่เรื่องที่เป็นธรรมะเลย.. ตื่นเงินในธรรม !

ถาม : โยมได้รับความรู้จากการถามเรื่องไตรลักษณ์ ที่หลวงพ่อเมตตาตอบให้ใน “ตื่นเงินในธรรมะ” แล้วกราบขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ โยมมีเพื่อนที่ตั้งใจปฏิบัติธรรมอยู่หลายคน ครั้งหนึ่งโยมถามเพื่อนคนหนึ่งว่า “เวลามีสิ่งมากระทบใจและเกิดความรู้สึกขึ้นมา ไม่ว่าจะโกรธหรือจะดีใจ จะทำอย่างไร”

เขาตอบว่า “เขาไม่ให้ค่ากับความรูสึกนั้น ไม่ไปยินดียินดีร้ายกับมัน”

โยมจึงถามต่อว่า “แต่มันเกิดความยินดีหรือยินดีร้ายแล้วใช่ไหม”

เขาก็ตอบว่า “ใช่ ! แต่ปล่อยมันไป”

โยมก็เลยถามต่ออีกว่า “ถ้าเกิดความรู้สึกยินดียินดีร้ายแล้ว ก็แสดงว่าอนุสัยกิเลสก็เกิดขึ้นแล้วนะสิ แล้วอย่างนี้จะขจัดอนุสัยได้อย่างไร” เขาก็ตอบโยมไม่ได้

โยมจึงพิจารณาว่า การปฏิบัติแบบนี้มันน่าจะพอจะได้สำหรับกิเลสที่อย่างหยาบๆ ซึ่งก็คงเป็นเพราะเขามีจิตใจที่ดีที่รู้ว่าสิ่งใดเป็นกุศล สิ่งใดเป็นอกุศลอยู่แล้ว แต่ก็ไม่น่าจะใช่ การไม่ยินดียินดีร้ายที่เกิดขึ้นเพราะเป็นผลของการปฏิบัติ โยมเข้าใจว่าการที่เราไม่ยินดี

ยินร้ายใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ได้บ้างนั้น เป็นเพราะเราปฏิบัติจนละอุปาทานได้บ้างแล้ว จึงเกิดสภาวะที่ไม่หลงในนิमित ไม่หลงเพลินในอารมณ์

อย่างเช่น มีคนมาว่าเราต่อหน้าต่อตาว่า เราอ้วน.. น่าเกลียด.. เหมือนอึ้งอ่าง.. เราไม่ยินดีคำพูดของเขา แต่เหมือนไม่รับรู้ถึงคำแปรความหมายของคำพูดนั้น เมื่อไม่มีคำแปร คำพูดนั้นจึงเป็นแค่เสียงที่เราได้ยิน แต่ไม่มีความหมายให้รู้สึก จนต้องมาปรุงแต่งต่อ มันจึงไม่รู้สึกรับยินดียินร้ายได้จริงๆ เพราะใจมันไม่ไปยึดกับความหมายของคำพูดนั้นนั่นเอง

หรือในทางกลับกัน อาจจะเป็นเพราะเราไม่มีสติและสมาธิมากพอ ที่จะจับความคิดที่เจือไปด้วยกิเลสอย่างละเอียดนั้นได้ทัน มันจึงกลายเป็นความหลงที่คิดว่าไม่ยินดียินร้าย.. หลวงพ่อช่วยเมตตาให้ความกระจ่างด้วยค่ะ

หลวงพ่ : เห็นไหม มันตอบเสร็จแล้ว !

“มันจึงกลายเป็นความหลงคิดไปว่าไม่ยินดียินร้าย” นี่เห็นไหม เพราะเขาอ่านใจเขากลามเข้ามาในเว็บไซค์ เพราะตอนนี้มันมีอย่างนี้มากไซ้ไหม บอกว่า “ไม่ยินดียินร้าย.. ปล่อยาว.. ว่าง.. ว่างหมด” ว่างเพราะอะไรละ ว่างเพราะเรารู้โจทย์อยู่แล้วว่าว่าง เราก็คิดว่ามันว่าง แต่มันว่างจริงหรือเปล่าละ

“นี่ธรรมะคาดไม่ถึง.. ธรรมะคาดไม่ได้”

แต่นี่มันมีผลตอบอยู่แล้วไง พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยาวไซ้ไหม พระพุทธเจ้าสอนไม่ให้ยึดติดไซ้ไหม... เราก็ไม่ยึดติดใจ ! ไม่ยึดติดแล้วทำอย่างไรต่อไปละ..

ก็ไม่ยึดติดใจ ก็ปล่อยาว ก็ว่างหมดใจ..

ว่างต่อไปแล้วทำอย่างไร..

ก็ว่างแล้วใจ ! แล้วทำอย่างไรต่อไปละ..

เพราะอะไร เพราะมันมีคำตอบอยู่แล้ว พอมีคำตอบอยู่แล้ว นี่เพราะเราศึกษาปริยัติมาแล้ว เรามีคำตอบอยู่แล้ว พอมีคำตอบอยู่แล้ว เราก็ทำใจของเราให้มันเป็นเหมือน

คำตอบนั้น พอทำให้เหมือนคำตอบนั้น พอมีสิ่งใดมาแล้วเราก็ปฏิเสธเลย แต่ ! แต่ไม่มีการกระทำเลย

คำตอบนั้นเป็นคำตอบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ! คำตอบนั้นมันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นธรรม ! มันเป็นสัจธรรม แต่ของเรา มันไม่มีใจ

ธรรมะสาธุการ เห็นไหม เราบอกว่า “ธรรมะสาธุการกับธรรมส่วนบุคคล”

ธรรมะสาธุการ.. นี้เราบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ.. ธรรมะเป็นธรรมชาติ นี่มันเป็นธรรมะสาธุการ ! ธรรมะสาธุการคือเป็นของสาธุการไม่ใช่ของเรา... ธรรมส่วนบุคคลต่างหาก ! ธรรมของเราต่างหาก ! แล้วเราว่างจริงหรือเปล่า.. เราว่างจริงหรือเปล่า ถ้าเราว่างจริง.. เหตุผลทำไมถึงว่าง ? ทำอะไร ทำไมถึงว่าง ?

แต่ไอนี่ว่า “อ้าว.. ก็รู้แล้ว ก็มันว่างใจ แหม.. ท่านนี่ยึดติดมาก ท่านนี่เป็นคนมีทิฐิมาก ท่านนี่ใช้ไม่ได้เลย ก็เราปล่อยวางหมดแล้วใจ.. ก็เราปล่อยวางหมดแล้ว” ธรรมะคาดใจ ! คาดเดาเอาใจ !

นี่ใจตอนนี้มันเป็นอย่างนี้ พอมันเป็นอย่างนี้ปั๊บ คือมันรู้ใจทั้งหมดแล้ว มันรู้คำตอบหมดแล้ว พอรู้คำตอบหมดแล้ว เราก็สร้างภาพของเราไปตามคำตอบหมดแล้วแล้วพระก็สอนกันอย่างนี้ เห็นไหม

นี่พูดถึงนะเขามีหลักของเขา คำถามของเรานี้มีไม่กี่คนหรอก เพียงแต่พอถามแล้วนะมันถามต่อเนื่อง เพราะคำถามที่เริ่มมันหยาบๆ แล้วพอเราตอบไป มันก็จะมีคำถามซ้ำกลับมา.. ซ้ำกลับมา

นี่เขาก็ถามมาแล้วเรื่องไตรลักษณ์ แล้ววันนี้เขาถามว่า เรื่อง “ไม่ยินดียินร้าย” ตอนนั้นเราตอบไป “ตื่นเงินในธรรม” วันนี้เราบอกว่า “ธรรมะคาดไม่ได้.. ธรรมะคาดไม่ได้”

นี่ธรรมะคาดหมาย ! พอธรรมะมันคาดหมาย ก็มันรู้ใจที่อยู่แล้วมันก็คาดหมายของมันไป เพราะมันรู้ใจที่อยู่แล้ว พอรู้ใจที่อยู่แล้วนะเราก็ตอบใจที่อยู่ของเราเอง พอเราตอบใจที่อยู่ของเราเองแล้วเราก็ว่าเราสบาย

สบายดี ทำไม่จะไม่สบาย.. สบายก็อย่างที่ว่านี่ สบายเพราะมันมีสติ มันมีสมาธิ อยู่บ้าง มันก็เลยสบาย แต่พอเดี๋ยวมันเสื่อมนะ เรียบร้อย ! พอมันเสื่อมขึ้นมาแล้วเอาไม่อยู่หรอก ! เอาไม่อยู่ เราเอาความคิดของเราไว้ไม่อยู่หรอก เวลาฝนตกแดดออก พอประมาณ เห็นไหม ทำไรไถนาที่คิด แต่เวลาน้ำท่วมแรงๆ นี่เสร็จหมด ท่วมมา ๓ เมตร ๔ เมตร อะไรก็อยู่ไม่ได้ แล้วถ้าข้างเป็นเดือนนะ ตายหมด

นี่ก็เหมือนกัน ลองกระทบแรงๆ สิ ไปหมด ! แต่นี่เพราะว่าพอกระทบอย่างนี้ ก็มันไม่ยินดียินร้ายไง.. ก็มันรู้เท่าไร.. ก็มันปล่อยหมดใจ.. มันไม่จ่ายอย่างนี้หรอก แต่มันก็เป็นพื้นฐานนะ

พื้นฐานเริ่มต้นทุกคนก็ต้อง.. นี่จิตนิสัย การฝึกก็ฝึกอย่างนี้แหละ ฝึกเพื่อถอดไว้ บอกว่าหินทับหญ้า.. หินทับหญ้า ขอให้มันทับไหวเถอะ ถ้าหินทับหญ้ามันก็ทำให้บ้านเราสะอาดนะ ทำให้หญ้าไม่ขึ้นรกบ้านเรา ถ้ามันทับได้นะขอให้มันทับไปก่อน แต่เพราะเรากำจัดได้ เราก็กำจัดจนมันหมดสิ้นไป แต่นี่ไม่เป็นหินทับหญ้าเลย ปล่อยให้บ้านรกชัฏเลยมันก็ไม่ไฉ

ฉะนั้นหินทับหญ้า เห็นไหม กิริยามารยาทเรียบร้อยนี่หินทับหญ้าไว้ทั้งนั้นแหละ มันเป็นมารยาท ถ้ามารยาทเป็นอย่างนั้นก็เราทำเพื่อสังคม แต่ถ้าถึงเวลาทำ ต้องทำตามความเป็นจริงนะ

ฉะนั้นให้ขยายความ “โปรดเมตตาให้ความกระจ่างด้วย” ให้ความกระจ่างเราต้องตามข้อเท็จจริง ถ้าตามข้อเท็จจริง นี้ของเราทำนะ ศีล สมาธิ ปัญญา.. ศีล สมาธิ ปัญญา นี้เขาไปรังเกียจศีลกับสมาธิ แต่เขาชอบปัญญา ถ้าเขาชอบปัญญา นี่มันเป็นไปได้ !

“ศีล สมาธิ ปัญญา รวมแล้วก็คือมรรค ๘”

มรรค ๘ แยกออกมานะ แยกออกมาด้วยศีล.. ศีล คือมันมีของมัน คือสัมมาอาชีวะต่างๆ นี่มันก็เป็นศีล.. ศีลในมรรค !

สมาธิ.. สมาธิก็ความเพียรชอบ งานชอบ สิ่งต่างๆ นิ่งงานชอบ.. นั่นก็เป็นสมาธิชอบ !

ปัญญา.. ปัญญาความดำริ ความเห็นต่างๆ

คิด สมาธิ ปัญญา... นี้เราจะตัดคิดกับสมาธิออกไป แล้วว่าจะให้เกิดมีปัญหาอย่างเดียว น้ำมันเป็นไปไม่ได้หรอก ! มันเป็นไปไม่ได้ เพราะอย่างเช่นเงินของเรา เห็นไหม ถ้าเราทำให้เงินชำระแล้วเงินเราใช้ได้ไหม เงินของเรานี้เราทำให้มันชำระหมดเลย แล้วบอกว่าเอาไปใช้ในท้องตลาด มันเป็นไปไม่ได้หรอก !

เงินมันก็ต้องสมบูรณ์ของมัน ถูกต้องของมัน เงินนี้ถึงจะเป็นประโยชน์ได้.. มรรคก็เหมือนกัน ! “มรรคก็คือคิด สมาธิ ปัญญา” เวลาเราบอกว่ามรรค ๘ ทุกคนก็อยากได้มรรค ๘ แต่บอกว่าคิด สมาธิ นี้อยากตัดทิ้ง สมาธิเป็นสมณะอยากจะตัดทิ้ง แล้วจะเอาแต่ปัญญา.. เอาแต่ปัญญา มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ! แต่ที่มันเป็นไปได้เพราะมันขาดเอา.. มันขาดเอา มันสร้างภาพเอา

“ธรรมะจัดตั้ง ! ธรรมะตัดแปะ !” มันตัดมาแปะเลย ธรรมะตัดแปะมันเป็นไปไม่ได้หรอก มันตัดแปะมันก็สวยงาม ถ้าคนทำงานไม่ได้มันก็รู้ใจ แต่ถ้าเราทำของเราจริงๆ นะ

นี่ให้ความกระจ่าง เราก็ต้องเริ่มตั้งแต่ตั้งสติของเรา แล้วเราฝึกฝนของเราไป มันเหมือนแม่ครัว เหมือนคนทำงานนี้แหละ คนทำงานนะเราเข้าครัวของเรา ถ้าไม่มีวัตถุดิบเลยทำอะไรไม่ได้หรอก ในครัวมีแต่ถ้วยโถโอชาม ไม่มีวัตถุดิบจะนำมาทำอาหาร ก็เป็นไปไม่ได้ ! มีวัตถุดิบแล้วทำไม่เป็น ก็เป็นไปไม่ได้ ! มีวัตถุดิบ ทุกอย่างพร้อม แต่ทำไม่เป็น ก็เป็นไปไม่ได้ !

มันเป็นไปไม่ได้ทั้งนั้นเลยถ้ามันไม่มีการฝึกฝน เห็นไหม ฉะนั้นพอเราฝึกฝนขึ้นมา เราบอกว่าไอ้โฮ.. มันเป็นเรื่องลำบาก มันเป็นเรื่องความยาก..

มันจะลำบากจะยากขนาดไหนเราก็ต้องทำถ้าคนอยากพ้นทุกข์ ถ้าไม่ยากทำก็ธรรมะตัดแปะนี้แหละ ตัดแปะกันไป ว่างๆ.. สบายๆ.. เอาตามสบาย ตามสบายเลย.. แล้วพอเวลาสัมมสัจจาทุคกับคนเป็นนะ คนเป็นเขารับไม่ได้ ! คนเป็นเขารับไม่ได้หรอก

อาหารของเราทำขึ้นมา สดๆ ร้อนๆ ออกมาจากครัวนี้มันมีคุณภาพของมัน ให้อาหารเรา เอมนูอาหารมา ถ่ายรูปมาแล้วบอกว่า ดูของฉันทสิด้วย.. สวย แต่กินไม่ได้ไง มันเป็น กระดาษ กินไม่ได้หรอก ! แต่ของเราทำขึ้นมา มันอยู่ในถ้วยในชามนี้มันกินได้

ฉะนั้นเราอย่าไปตื่นตื่น.. เราอย่าไปตื่นตื่นกับสิ่งที่เขาพยายามชักนำไป เห็นไหม แต่ถ้าเราเอาตามความเป็นจริง คือเราพิสูจน์ของเราไป ! เราพิสูจน์ของเรา... ธรรมชาติไม่ได้นะ ! ธรรมชาติคือสัญญา.. สัญญาที่นะ ปรียัตติ.. ปฏิบัติ..

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เรียนปรียัตติ เห็นไหม เพราะเรียนแล้วนี่นะ เวลาพระผู้เฒ่าที่บวชเมื่อแก่ พอไปถึงบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้กรรมฐานแล้วเข้าไปเลย นั่นคือประสบการณ์เลย ปรียัตติแล้วปฏิบัติ !

ปรียัตติจะรู้มากขึ้นค่อยๆ ไหนนะ มันก็นี่ในธรรมชาติ.. ธรรมชาติต่างๆ.. มันก็ศึกษานี้แหละ ธรรมชาติเป็นธรรมชาติมันก็สร้างภาพตัดปะไว้ในใจนั่นไง มันก็เป็นอย่างนั้นแหละ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นธรรมชาติ เราก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เป็นผลของวิญญะนะ แต่เวลาถ้าเราพ้นจากธรรมชาติไปนะ.. พ้นจากธรรมชาติ ! เหนือธรรมชาติ ! วางธรรมชาติไว้ ! เราบอกว่าธรรมชาติจริงๆ มันเหนือธรรมชาติ

ถ้าธรรมชาติเป็นธรรมชาตินะ ธรรมะก็ตกอยู่ในวิญญะ อยู่ในวังวนของมัน.. แต่ถ้าเราพ้นออกไป มันเหนือธรรมชาติมันถึงวางธรรมชาติไว้ แล้วพ้นจากธรรมชาติไปได้ แล้วมันพ้นอย่างไร.. มันพ้นอย่างไร..

มันจะพ้นจากธรรมชาติ มันมีวิธีการพ้น แล้วมันพ้นได้ด้วย แล้วตรวจสอบได้ ! ไม่ใช่พูดลอยๆ หลอก คนพูดลอยๆ ไม่มีเหตุมีผล ศาสตราจารย์.. ถ้าไม่มีผลงานจะเป็นศาสตราจารย์ไม่ได้หรอก ศาสตราจารย์เขาต้องมีทางวิชาการของเขา มีผลงานของเขา เขาถึงได้เป็นศาสตราจารย์ !

ธรรมะเหนือธรรมชาติมันต้องมีเหตุผลรองรับของมัน มันเหนืออย่างไร..! แล้วมันตรวจสอบได้ ! มันตรวจสอบได้ ผู้รู้มี.. ผู้รู้เขามีจริง

ฉะนั้นสิ่งที่ทำให้เมตตา เราก็เมตตา.. ให้เมตตาหมายถึงว่า เราต้องทำตามข้อเท็จจริงของเราไป เรายุติศาสตร์ เราทำสมาธิของเรา แล้วถ้าปัญญามันเกิด เพราะปัญญามันเกิดนะ เวลาปัญญามันเกิด “โลกุตตรปัญญา กับ โลกียปัญญา นี้ก็แตกต่างมหาศาลเลย”

แล้วอย่างมรรคหยาบ-มรรคละเอียด หลวงตาท่านพูดไว้ในมุตโตทัย เห็นไหม หลวงปู่มั่นพูดไว้ในมุตโตทัย แล้วหลวงตาขยายความ บอกว่า “ทองคำ... ทองคำที่สะอาดบริสุทธิ์ กับทองคำในเหมือง มันก็ยิ่งแตกต่างกัน”

แล้วทองคำนะ.. ทองคำของโสคาบัน มันก็มีพวกแร่ธาตุต่างๆ เจือปนอยู่ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นทองคำแท้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์..

ธรรมชาติของพระสกิทาคามี เนื้อทองคำ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนผสมแร่ธาตุอื่นๆ อีก ๕๐ เปอร์เซ็นต์..

ทองคำของพระอนาคามี ธรรมชาติแท้ๆ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ส่วนผสมของแร่ธาตุอีก ๒๕ เปอร์เซ็นต์..

ทองคำของพระอรหันต์ เป็นทองคำแท้ ทองคำบริสุทธิ์ ทองคำ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์..

แม้แต่มรรคหยาบ-มรรคละเอียด.. แม้แต่โสคาบัน สกิทาคามี อนาคามี.. ความคิดนะ ความเข้าใจในธรรมะยังแตกต่างกันเลย ! แล้วมันมีเหตุผลแตกต่างเพราะอะไร.. แตกต่างเพราะเหตุใด..

นั่นพูดถึงตามข้อเท็จจริงนะ ไม่ใช่เราจะปล่อยวางกันโดยที่ที่ไม่มีอะไรเลย นั่นเรื่องของเขา..

ถาม : ๒๕๒. เรื่อง “พิจารณาเวทนาอย่างเดียว”

หลวงพ่ : อันนี้อ่านก็ยาวนะ แต่มันก็ต้องอ่านหน่อยหนึ่ง เพราะอะไร เพราะว่ามันถามมาเยอะ แล้วมันต่อต้านมาเยอะ แบบว่ามันมีปัญหาหนักมามาก

ถาม : ผมเคยพิจารณาด้วยวิธีปัญญาอบรมสมาธิ เดินจงกรม ๑ ชั่วโมง แล้วมานั่งกำหนดพุทโธแต่ไม่สงบนัก จึงพิจารณากำหนดแยกเป็นเนื้อหนังต่างๆ คิดทบทวนไปทบทวนมาให้ถูกหารวมทั้งซากศพนั้นจนเหลือแต่กระดูก หรือให้ช้างเดินทับกระดูกจนแหลกเป็นผง จิตเริ่มสงบลงเป็นลำดับ แล้วพิจารณาเป็นอุบายทบทวนไปมาอยู่นานพอสมควร พอจิตสงบจึงตัดแขนตัวเองออก (นี่เขาก็พิจารณาของเขาไปเรื่อย)

ความสงบที่ค่อยๆ เลื่อยมา (นี่ไง !) พอถึงตัดแขน ถ้าพิจารณาวิธีนี้อย่างไรก็ไม่ลง แต่พุทโธเข้ามาตลอดจนพิจารณาสงบทันกับความคิดที่เลื่อยมาโกหกเรา จนไปถึงปัญญาแว็บหนึ่งขาดอยู่ ๒ วันก็เห็น..

หลวงพ่ : ปัญญาแว็บ... เขาพยายามคิดว่าเขาปฏิบัติแล้วเขาได้คุณธรรม แล้วเขาพยายามจะมาหาเราหลายรอบแล้ว แล้วเราปฏิเสธไป แล้วเขาก็ไม่เชื่อ เขาก็เขียนมาในเว็บบอร์ดนี้หลายรอบ

สุดท้ายนะ..

ถาม : ผมตั้งใจเลยครับว่าชีวิตนี้ขอทำอย่างเต็มที่ ถ้าไม่ได้พ่อแม่ครูบาอาจารย์มาเตือนสติ ป่านนี้คงหลงไปกับของปลอมว่าเป็นจริงไปแล้ว กระผมขอขมา ที่ผมเอาความดีความงามมาอวด ถ้าผมยังล่วงเกินครูบาอาจารย์อยู่อีก กรรมอันนั้นผมขอขมาด้วยครับ

หลวงพ่ : นี่แบบว่าเขาสำนึก เขาว่าเขาสำนึกไง เขามายกกว่าที่เขาเคยมาที่นี่ แล้วเขาบอกว่าเขาได้ขั้นได้ตอน แล้วเราบอกว่าไม่ใช่ อย่างไม่รู้ไม่ใช่.. เขาโกรธหัวฟัดหัวเหวียงเลยนะ มันเหมือนกับว่าเรานี้เหมือนกับหมาหวังก้าง ไครบรรลุลุธรรมไม่ได้นะ เราจะหวงไปหมดเลย

มันไม่ใช่ ! ใครจะบรรลุลุธรรมได้ หรือใครจะบรรลุลุธรรมไม่ได้ มันเป็นสิทธิของคนอื่น เป็นสิทธิของเขา แต่ถ้ามาคุยกับเราโดยข้อเท็จจริง มันก็ต้องว่ากันตามข้อเท็จจริง ฉะนั้นข้อเท็จจริงนั้นมันรับไม่ได้ เราก็บอกว่ามันไม่ใช่.. มันไม่ใช่ แล้วก็บอกให้เขาไปพิจารณา แต่ตอนนี้เขาพิจารณาแล้วนะ เขาถามมานะ ตอนนี้เขาสำนึกแล้วว่าเขาคิด !

“ถ้าไม่มีพ่อแม่ครูบาอาจารย์มาเตือนสติ ป่านนี้คงหลงไปนานแล้ว” นี่เขายอมรับผิด พอยอมรับผิดแล้วเขาก็ถามมา...

ถาม : ๑. ผมควรพิจารณาขั้นทุกตัวเลยหรือเปล่าครับ หรือเอาความรู้จริงกับเวทนา
อย่างเดียว เวทนาที่เฉยๆ กับสุขพิจารณาอย่างไรครับ

หลวงพ่ : การพิจารณาเนี่ยะ การพิจารณาอย่างที่เรารู้สึกเมื่อคืนนี้ เริ่มต้นจากที่ว่า “ไม่
ยินดียินร้าย” นี่มันเป็นเรื่องพื้นๆ ! มันเป็นเรื่องพื้นๆ ของคนทำสมาธินะ

คนทำสมาธิเนี่ยเวลามันปล่อยสิ่งต่างๆ เข้ามา มันปล่อยความรู้ความเห็นเข้ามา มัน
เป็นสมาธิเนี่ยมันก็ปล่อยเข้ามา.. แต่มันปล่อยอย่างนี้มันเป็นสมณะ นี่มันปล่อยเข้ามา มัน
เป็นเรื่องพื้นๆ

ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันก็ปล่อยเข้ามา ถ้ามันปล่อยเข้ามาแล้วเวลาเราจะ
ออกไปพิจารณาเวทนา พอพิจารณาเวทนามันก็ปล่อยเวทนา พอมันปล่อยเวทนาขึ้นมา
มันเป็นตทังคปหาน คือมันปล่อยชั่วคราว.. ปล่อยชั่วคราว คำว่าปล่อยชั่วคราวกับปล่อย
จริงมันต่างกันอย่างไร

นี่คนภาวนาไปมันจะรู้นะ ถ้าคนภาวนาเป็น โสดาบัน เป็นต่างๆ มันจะมีเหตุการณ์
อย่างนี้มา อย่างเช่นเด็ก.. เรามีลูกนะ เราบอกให้พาเอาเด็กเข้าครัวเลย แล้วทำอาหารให้ได้
ครั้งเดียวมันจะทำอาหารได้ นี่ทอดไข่ยังทอดไม่ได้เลย เป็นไปไม่ได้หรอก ! เว้นไว้
แต่ขีปปาภิญญา ที่ทำทีเดียวแล้วสำเร็จเลย มีขีปปาภิญญา.. แต่โดยธรรมชาติไม่มี !

ในอริยสัจนี้ทำแล้วทำเล่า.. ทำแล้วทำเล่า ทีนี้พอทำแล้วทำเล่า พอมันพิจารณาไป
นี่มันปล่อยเวทนาอย่างไร ถ้ามันปล่อยเวทนาไปแล้ว มันตทังคปหาน มันปล่อยแล้วโล่ง
แล้วมันคิดจนมันโล่งโล่งมากเลย เพราะมันใช้ปัญญา

มันใช้ปัญญาโดยมีสมาธิ มันไม่เหมือนกับใช้ปัญญาโดยปุถุชน.. ใช้ปัญญาโดย
ปุถุชนเหมือนเราคิดโจทย์นี้ เราทำการบ้านนี้ เราคิดโจทย์เราตอบโจทย์ เราทำการบ้าน
พอจบแล้วมันก็จบ

นี่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิพอจบแล้วมันก็จบ แต่พอจิตมันสงบแล้ว พอมันจบแล้ว
นี่พอมันจบแล้วใช้ใหม่ จบแล้วมันก็หาโจทย์ใหม่ทำ หาโจทย์ใหม่ที่ว่า นี่พอจิตมันสงบ
แล้วมันออกพิจารณาเวทนาอย่างไร.. พอพิจารณาเวทนาไปแล้วมันก็ปล่อยอีก..

นี่เวลาเราทำการบ้าน พอการบ้านมันจบแล้วก็คือจบใช่ไหม พอจบแล้วทำ
อย่างไรต่อ พอจบแล้วก็ต้องส่งครูใช่ไหม ครูจะให้ว่าถูกหรือผิด..

นี่พอมันเป็นสมาธิแล้ว พอเราออกไปรื้อค้นเวทนา พอพิจารณาเวทนาแล้วมันก็
ปล่อย.. มันก็ปล่อย ปล่อยก็ตึงคพหวน พอปล่อยแล้วเดี๋ยวเวทนามันก็เกิดอีก.. ปล่อย
แล้วเดี๋ยวเวทนามันก็เกิดอีก.. อยู่อย่างนั้นแหละ

พอเวทนาแล้วมันมีหลานเวทนา.. ลูกเวทนา.. พ่อเวทนา.. ปู่เวทนา.. นั่ง ๒ ชั่วโมง
นี่หลานเวทนา.. นั่ง ๔ ชั่วโมงนี่ลูกเวทนา.. นั่ง ๖ ชั่วโมง ๘ ชั่วโมงนี่มันพ่อเวทนา มันปู่
เวทนา มันเจ็บปวดคนละระดับ คนละชั้นทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้นเอ็งฆ่าหลานมันตาย พ่อมันบอก เฮ้ย.. เอาหลานไปอ้อยเหยื่อไว้ก่อนเว้ย
เสร็จแล้วเดี๋ยวปู่มันจะมาตลบหลังเว้ย พิจารณาเวทนาแล้วปล่อยแล้วก็คิดว่าเป็น โสคาบัน
.. ไม่เป็นหรอก ! ไม่เป็น มันเป็นตึงคพหวน คือมันปล่อยชั่วคราว.. มันปล่อยชั่วคราว

ฉะนั้นเขาบอกว่าพิจารณาเวทนาอย่างไร.. ก็พิจารณาซ้ำอย่างไร..

เวทนาในเวทนา เห็นใหม่ เวลาพุดออกมานี่มันเป็นโวหาร ในเวทนานี้เวลาโยม
นั่งสมาธินะ แล้วเกิดเวทนาขึ้นมา โยมว่ามีเวทนาเปล่าๆ เหรอ... มันมีรูปไหม ? ถ้าไม่มี
รูปแล้วมันเป็นเวทนาได้อย่างไร.. มันมีสัญญาไหม ? ถ้ามีจึงจำเวทนาได้ แล้วมีจึงจำสุข
ไม่ได้บ้างหรอ

อ้าว.. มีจึงจำไม่ได้หรอ มีสัญญาไหม.. มี ! มีสังขารไหม.. มี ! มีวิญญาณไหม... มี !
ครบเลย ! ถ้ามีครบ เพียงแต่มันไปเด่นที่เวทนา พอไปเด่นที่เวทนาจึงว่า โอ๊ย.. ปวด.. ปวด..
แต่ในเวทนานั้นขั้น ๕ ครบ ! ขั้น ๕ ครบ

ทีนี้พอเวลาพิจารณาไปแล้วถ้ามันปล่อย มันปล่อยขนาดไหนนะ มันปล่อย มันมี
ลูกเล่น คำว่าลูกเล่น.. ตัดหาความทะยานอยากนี่ละเอียดนัก พอละเอียดนัก พอมันปล่อย
เวทนา มันตึงคพหวน คือมันปล่อยชั่วคราว... พอมันปล่อยชั่วคราวแล้วเดี๋ยวเวทนามัน
เกิดอีก.. เกิดอีกก็กลับมาพิจารณาอีก.. พิจารณาอีก.. พิจารณาซ้ำไป ซ้ำแล้วมันก็ปล่อยอีก
.. ปล่อยอีกก็พิจารณาอีก

แต่นี้พวกเราไม่คิดอย่างนั้นไง พอปล่อยเวทนาแล้วว่าเป็นโศดาบัน.. โศดาบันใครก็ว่าเป็นโศดาบัน “เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา.. รู้หมดแล้ว.. รู้หมดแล้ว” รู้หมดแล้วเดี๋ยวก็กลิ้ง เดี่ยวก็ลี้ม

นี่เพราะคำถามเขาถามไป “ถ้าปล่อยเวทนาแล้ว จะพิจารณาตัวเดียวอย่างไร”

เราจะพูดอย่างนี้นะ เวลาใครมาถามปัญหา บางคนบอกพิจารณาเวทนา ผ่านเวทนา ผ่านกาย.. มันผ่านอริยสังข ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม..

เวลาธรรมะ... นี่ธรรมารมณ์ คืออารมณ์ความรู้สึก เราพิจารณาได้..

ถ้าเป็นสติปัญฐาน ๔.. สติปัญฐาน ๔ นี้เขาบอกว่าเป็นสติปัญฐาน ๔ เห็นไหม แล้วเวลาที่เขาพิจารณากันแล้วบอกว่าเป็นสติปัญฐาน ๔ เขาบอกว่าโกหกหมด.. ที่เขาพิจารณาด้วยปัญญา ที่ว่ารู้พร้อม ทัวพร้อมนี้เป็นวิปัสสนา.. พุทโธ พุทโธ นี่เป็นสมณะ พิจารณาไม่เป็นนั่นนะ

ไอ้ที่ว่ารู้สึกตัวทัวพร้อมนี่โกหกทั้งนั้นแหละ ! เพราะอะไร คำว่าโกหกเพราะมันเป็นสมมุติใจ ! มันสมมุติว่ารู้ใจ ! มันรู้โจทย้หมดแล้ว มันรู้คำตอบหมดแล้วใจ มันตั้งโจทย้เองใช่ไหม แล้วก็ตอบโจทย้เองใจ กิเลสมันก็มีโจทย้มาให้ใช่ไหม แล้วก็กิเลสมันก็ตอบให้เสร็จเลย แล้วก็ว่ารู้ตัวทัวพร้อมว่าเป็นวิปัสสนา... โกหก !

ถ้ามันจะเป็นสติปัญฐาน ๔ จิตต้องสงบก่อน คำว่าจิตสงบก่อน มันไม่มีการโกหก คำว่าโกหกนี่นะคือกิเลส คือความเห็นแก่ตัว คือการเข้าข้างตัวเอง คือโกหก ! โกหกก็ด้วยจินตนาการของตัว ด้วยความเห็นของตัว ด้วยความรู้สึกของตัว เห็นไหม นี่โกหก ! คือเราโกหกตัวเราเอง

แต่ถ้าจิตสงบ.. ใครพุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิจนจิตสงบ นี่โกหกตัวเองไม่ได้ จิตมันจะสงบตัวมันเอง มันเป็นสัจจะ.. สมาธิมันเป็นสัจจะ มันปล่อยวางของมัน มันโกหกตัวมันไม่ได้ เราจะโกหกที่เราได้สมาธิไม่ได้หรอก ถ้าได้สมาธิ.. อย่างนี้ปวดนะ

ใคร โทกว่าตัวเองได้สมาธิไม่ได้ มันจะต้องได้สมาธิด้วยตัวมันเอง ถ้าได้สมาธิด้วยตัวมันเอง มันออกวิปัสสนานี้มันจะออกด้วยตัวของมัน ออกด้วยสังขาร ออกด้วยอริยสัจจะ นี่ไม่โทก ! ถ้าไม่โทก นี่ไง สติปัฏฐาน ๔ เกิดตรงนี้ !

“สติปัฏฐาน ๔ เกิดจากจิตที่สงบแล้วออกพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม โดยข้อเท็จจริง นั่นถึงเป็นสติปัฏฐาน ๔ !”

แต่ที่บอกว่าสติปัฏฐาน ๔ อู้ฮู.. รู้กายทั่วพร้อม.. แบบนั้นก็ยังโทกตัวเองอยู่ เคนยังสะดุดล้มเลย มึงเดินๆ อยู่เดี๋ยวก็กลิ้งนะ มึงจะรู้ตัวมึงเองได้อย่างไร ตัวมึงเองยังไม่รู้จักตัวเองเลย แล้วสติปัฏฐาน ๔ จะเกิดได้อย่างไร.. มันเกิดไม่ได้หรอก !

จะนั้นบอกว่าสติปัฏฐาน ๔ พิจารณาแล้วมันเป็นวิปัสสนา.. เวลาพุทโธ พุทโธ นี้เป็นสมณะ สมณะจะไม่มีปัญญา... นั่นเขาว่ากันไป เราเป็นแม่ครัว เราเป็นชาวไร่ชาวนาเราจะทำอะไรไถนาของเรา เราจะฝึกฝนขึ้นมาจากข้อเท็จจริง ชาวไร่ชาวนาเราก็ต้องมีที่ดินของเรา มีน้ำ มีอากาศของเรา แล้วเราจะทำนาของเราขึ้นมา โดยได้ผลตอบแทนจากพื้นนา นั่น

การปฏิบัติของเรามันจะปฏิบัติจากจิตของเรา จากความทุกข์ยากของเรา.. จิตของเราออกไปประพาศปฏิบัติขึ้นมา แล้วมันจะได้ผลตามความจริงนั้น เราไม่ได้ผลตามตำรา .. ตามตำรานี้ศึกษามาแล้วเอาปริยัติวางไว้ แล้วเราปฏิบัติให้มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง สติปัฏฐาน ๔ จะเกิดที่นี่ แล้วทำไปตามข้อเท็จจริง

เราเกิดมา มีอำนาจาสนามาก ที่ถามมานี้ เพราะอะไร เพราะว่าเอากองทัพมาค้ำ เราก็ไม่ยอม บอกว่าปฏิบัติอย่างนั้นๆ แล้วว่าเป็น โสดาบัน.. วันนั้นเขามานี้ พอเขาบอกว่า เขาถามปัญหา

เราก็ถามเขาว่า “คิดว่าได้โสดาบัน ไช้ไหม..”

เขาก็ผงกหัว..ฮือ..

เราก็บอกว่า “ไม่ใช่หรอก !”

วันนั้นเขามาที่นี่ แล้วเราก็กถามเขาเลย เพราะปัญหานี้เรารู้อยู่แล้ว แต่ยังไม่เจอตัว เราก็มองว่าจะพูด วันนั้นเจ้าตัวเขาตีรถมาเอง พอเจอหน้า.. เจอคนนี้นี่บีบ เราก็กถามเขาเลย “คิดว่าได้โสดาบันไซ้ไหม” เขาไม่ตอบนะ.. แล้วเขาก็(ทำท่าผงกศีรษะ) เราก็บอกว่า “ไม่ใช่! ไม่ใช่” ก็เถียงกันเต็มที่

ถาม : ผมตั้งใจเลยครับว่าชีวิตนี้ขอทำอย่างเต็มที่ ถ้าไม่ได้พ่อแม่ครูบาอาจารย์ เตือนสติ ปานนี้คงหลงไปกับของปลอมว่าเป็นของจริงไปแล้ว

หลวงพ่ : นี่เขาเพิ่งเขียนมา เพราะตอนนั้นมานี่เขาหัวฟัดหัวเหวียงเหมือนกัน ไม่ยอม ทว่าเราเป็นหมาหวงก้าง หวงธรรมชาติ ไครมาก็บอกว่าธรรมชาติของคุณ ก็ว่าคนอื่นห้ามรู้ใจ เหมือนกับคุณนี่มันเป็นหมาหวงก้างเลยนะ ไครมาก็บอกว่าธรรมชาติไม่ใช่.. ธรรมชาติไม่ใช่

มันไม่ใช่หรือ ! คุณนี่มันเป็นหมาเฝ้า เพียงแต่ถ้าใครมีมาก็เรื่องของเขา เราไม่ได้พูดแบบว่าให้คุณค่าเขา แต่มันเป็นข้อเท็จจริงที่เขาทำไง ถ้าข้อเท็จจริงมันเป็นจริง มันก็เป็นจริงใจ เราก้แค่รับฟังเฉยๆ

ถาม : ๒. ช่วงที่ผ่านมา ๒ เดือนนี้ ทำสมาธิแล้วมักไปหวังผล เลยพูดโธไม่ค่อยสงบ ผมตามรู้ปัจจุบันไปเรื่อยๆ จะเป็นสมาธิได้ไหมครับ

หลวงพ่ : ตามรู้ปัจจุบันไปเรื่อยๆ นะ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิที่ตั้งสติไว้.. ตั้งสติแล้วมีสติตามไป เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าปัญญาอบรมสมาธินะ มันมีปัญญาแยกแยะใจ

“คำว่าปัญญาอบรมสมาธิกับคุณเฉยๆ มันต่างกัน”

การดูเฉยๆ มันมีแต่หลับกับหลับ เพราะดูเฉยๆ เหมือนเราไปนั่งดูสายน้ำ นั่งดูอะไรสิ ดูแล้วมันก็ไหลไปเดี๋ยวก็หลับ แต่ถ้าเราดูสายน้ำนั้นนะ แล้วเราเอาขึ้นมาวิจัย ในสายน้ำนั้นมันมาจากไหน มันมาอย่างไร มันให้เราใช้สมองนี้มันไม่หลับ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ “ความคิดมันเกิดมาจากไหน.. ความคิดนี้มันคิดเรื่องอะไร.. คิดแล้วมันดีหรือมันชั่ว.. ถ้ามันดีขึ้นมาเราก็ดีไปตามมัน เราก็โง่ ! แล้วถ้ามันชั่วนะ เวลามันชั่วทำให้เราเดือดร้อน เราก็โง่ !”

สุดท้ายนะครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติไปนะ เวลาท่านสำนักตัวท่านได้ ท่านจะบอกว่า “ทำไมเราโง่ขนาดนี้ ! ทำไมเราโง่ขนาดนี้” คนที่ปฏิบัติเป็นนะจะไม่โทษใครเลย จะโทษใจเรานี่แหละ “มึงนี่มันโง่ ! มึงนี่มันโง่ ! โอ้โฮ.. มึงโง่ ทำไมโง่ขนาดนี้นะ” พอเราฉลาดขึ้นมาแล้วนะ.. แต่ถ้าไม่ฉลาดนะ ถ้าเราโง่อยู่นะมันบอกว่า “กูเก่ง ! กูเก่ง ! กูเก่ง !” ทั้งๆ ที่มันโง่

เวลามันโง่นี้มันจะอวดว่ามันเก่งมากเลย แต่ถ้าวันไหนมันรู้ตัวมันเองนะ มันจะสลด “มึงโง่ ! มึงโง่ !” สำนักตัวว่าเรานี่โง่.. จิตนี้โง่มาก เวลาปัญญามันไล่ทัน แต่ถ้าวันไหนมันโง่นะ มันว่ามันฉลาด “อู้อู.. ปัญญาเนี่ยแยกแยะ อู้อู.. เก่ง เก่ง ทั้งนั้นเลยนะ คนอื่นไม่เท่าเรา... คนอื่นไม่เท่าเรา”

ถ้าวันไหนพอสติปัญญามันทันนี่สลดใจนะ “ของก็อยู่กับเรา.. อยู่ใกล้ๆ กัน นี่คิดกันมาอย่างนี้ทั้งปีทั้งชาติ.. ทำไมมันพาเราหลงมาขนาดนี้.. ทำไมมันพาเราทุกข์ยากขนาดนี้.. ทำไมมันพาเราเสียหายขนาดนี้.. ลุ่มๆ ดอนๆ ขนาดนี้.. ทำไมมึงโง่ขนาดนี้” นี่ถ้ามันสำนักตัวนะ

แต่ถ้าไม่สำนักตัวนะ มันว่า “ขอคน ! ขอคน !” จะเหยียบหัวเขาเรื่อยเลย “กูเก่ง ! กูเก่ง !” นั่นล่ะยังโง่อยู่

แต่ถ้าวันไหนมันรู้ทันตัวเองนะ สลดเลย ธรรมสังเวช.. สลดใจมาก

นี่ไง นี่คือนิยามปัญญาอบรมสมาธิ ! ปัญญาอบรมสมาธิ คือเห็นความผิดพลาดของเรา ใจ “โอ้โฮ.. จิตมันเร็วมากนะ โอ้โฮ.. เวลามันเกิดขึ้นมาอย่างนี้เนาะ” นี่มันทันจริงๆ นะ มันเห็นอย่างนี้จริงๆ ! พอจิตมันคิดปั๊บ ถ้ามันไม่ทันนะตามรู้ตามเห็น มันคิดจบแล้วถึงคิดได้ เอ้อะ ! เอ้อะ ! แต่มันจบไปแล้วนะ

หลวงตาบอกว่า “มันจับบนหัวใจเรา แล้วมันก็ไปแล้วนะ.. เรามาดมขี้มัน” ฟัด.. ฟัด.. “โอ๊ย... มันคิดอย่างนี้เนาะ.. มันคิดอย่างนี้เนาะ” ไม่ทันหรอก ! ตามรู้ตามเห็นไปก่อน

แล้วพอมันจะมาจีเราก็ดูตามมันให้ทัน.. ตามมันให้ทัน คือพอมันจะคิดใจตามให้ทัน
ไม่ให้มันจี

รู้เท่ารู้ทันคือไม่ให้มันจี.. ไม่ให้คิด ไม่ให้มึงจี ! ก็เบียดกัน.. รู้แจ้งแทงตลอดนะ
ไม่ให้คิดเลย ไม่ให้มันเดินมาในหัวใจเราเลย ในหัวใจเรานี้จะไม่ให้ความคิดเกิดเลย จะ
ไม่ให้ความคิดเดินมาในหัวใจเราเลย นี่เป็นปัญญาอบรมสมาธินะ !

หลวงตาท่านเขียนอยู่ว่าปัญญาอบรมสมาธิ.. ปัญญาอบรมสมาธิ ท่านสอนอย่างนี้
! สอนให้เรารู้เท่าความคิด ความคิดมันเป็นกิเลส กิเลสอาศัยความคิด พอมันจะเกิดขึ้นมา
นี่มันถ่าย... มันถ่าย มันจี.. จีรดบนหัวใจเรา แล้วมันก็ไปแล้ว เราเพิ่งมาคิดได้.. เราเพิ่งคิด
ได้ใจ คิดเรื่องนั้นเรื่องนี้แล้วเสียใจ.. เราเพิ่งคิดได้ มันจี มันถ่าย แล้วมันไปแล้ว ค่อยมา
คิดได้.. แต่ก็ยังคิดได้

แต่ถ้าคนคิดไม่ได้นะ มันจี มันถ่ายไว้แล้วนะ เราก็สะใจ แล้วเราก็จะทำตามนั้น นี่
คือความคิดลากเราไป นี่คือคณาลากเราไปไง เราคิดเรื่องสิ่งใด เราก็จะทำตามนั้น เรา
คิดว่าเรื่องนั้นดี เรื่องนี้ดี แล้วเราก็ทำตามนั้น เห็นไหม

มันจีแล้วนะ แล้วเราก็กินจีมันนะ แล้วบอกว่าจีมันอร่อย พอมันคิดแล้วใช่ไหม
เราก็กินจีมัน แล้วเราก็คิดตามมันไป... แต่ถ้าพอมันจีแล้วนี่เรารู้ตามเห็น นี่คือปัญญา
อบรมสมาธิ !

อบรมสมาธิหมายถึงว่า ไล่ต้อนความคิด เอาความคิดเรามาใคร่ครวญว่ามันดีหรือ
ชั่ว นี่จี... มันจีแล้ว จีโลก จีโครธ จีหลง นี่ถ้ามันรู้เท่า.. นี่ตามรู้ตามเห็น มันคิดแล้ว มัน
ไปแล้ว ก็เอาความคิดเดิมๆ เรามาคิด คิดว่ามันถูกต้องไหม มันดีไหม นี่ปัญญาอบรม
สมาธิ !

แต่บอกว่า ถ้าเรารู้ไปเฉยๆ เห็นไหม เราตามไปเฉยๆ เรารู้ไปเฉยๆ นี่เราไม่มี
สติ... เราจะรู้ได้ต่อเมื่อมีเหตุมีผล ดีหรือชั่ว เราคิดถูกหรือคิดผิด..

๑. คิดถูกหรือคิดผิด

๒. ความคิดมันเกิดมาจากไหน ความคิดมันเกิดบนจิตที่มันเร็วมาก ความคิดที่มันเร็วมาก มันเร็วเพราะอะไร จิตมีคุณภาพขนาดนี้เชียวหรือ

สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุด จิตนี้เร็วที่สุด แล้วมันหยุดนิ่งคือสัมมาสมาธิ.. สัมมาสมาธินี้มันจะมีกำลังขนาดไหน กำลังที่เกิดจากพลังงานตัวที่นิ่งที่สุด จากพลังงานมหาศาลที่สุด เห็นไหม

นี่พอพลังมันนิ่ง.. นิ่งคือสังขาร นิ่งคือสัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิเกิดขึ้นมานี้ มันไม่โง่ก คำว่าไม่โง่กเพราะมันไม่มีตัวเรววก ไม่มีตัณหาความทะยานอยาก ไม่มีข้อมูล ไม่มีมีความอยากจากเรา

มันไม่มีความอยากจากเรานี้มันเกิดขึ้นชั่วคราว เพราะมันเกิดสมาธิได้มันถึงเกิดปัญญาได้.. พอเกิดปัญญา แล้วพอเราออกใช้ปัญญาบี้บ มันก็จะเสื่อม พอเสื่อมแล้วเดี๋ยวมันก็มีความคิดเรววกขึ้นมา ต้องกลับมาทำสมณะอีก กลับมาทำสมาธิอีก ให้มันเป็นสากล ให้มันเป็นตัวมันเองตลอดเวลา อันนี้มันถึงเป็น โลกุตตรธรรม !

ความคิดทั้งหมด ! ความคิดทั้งหมดเป็น โลภียะหมด ! เกิดจากโลก เกิดจากตัณหา ความทะยานอยาก แต่อยากอย่างนี้เขาเรียกว่ามรรค.. มันว่า “ต้องไม่มีความอยากนะ.. ต้องให้เป็นขอนไม้.. ต้องให้เป็นอากาศค่อยมาใช้อบรมสมาธิได้.. นี้ไม่มีความอยากเลย.. ไม่อยากอะไรเลย” แต่มันคิด ! นี่เขาพูดของเขาละ.. แต่ของเรานี้มันคิด มันอยาก แต่อยากทำคุณงามความดี

“กามฉันทะ” กับ “กามราคะ”

กามราคะ มันเป็นเรื่องของโลกๆ... กามฉันทะ คือความพอใจของเราเอง

กามเหมือนกัน กามอันหนึ่งให้อยู่ในตัวตนของเรา ทำคุณงามความดีของเรา.. กามอันหนึ่งเป็นเรื่องของโลก เป็นสามัญสำนึกของโลก

นี่ก็เหมือนกัน ความอยาก.. อยากเพื่อช่วยเหลือตัวเอง อยากเพื่อจะให้ตัวเองรู้เท่าทันตัวเอง ความอยากอย่างนี้เป็นมรรค ! แต่ถ้าเป็นความอยากของโลก มันอยากคิด

ออกไปข้างนอก อยากคิดออกไปถึงปัจจัยเครื่องอาศัย อยากคิดออกไปถึงโลกธรรม ๘ นี้ มันเป็นอยากออกนอกตัว ! เห็นไหม

ถ้าอยากในตัวเรา คืออยากสงบในหัวใจของเรา อยากเกิดปัญญาที่ใคร่ครวญในหัวใจของเรา ความอยากอันนี้เป็นมรรค ! เพราะความอยากอย่างนี้ไม่ทำลายใคร จะนั่งสมาธิ ๗ วัน ๘ เดือน หรือจะอย่างไร เราก็ทำเพื่อตัวเราเอง ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน ความอยากอย่างนี้สาธุ ! ทำเต็มที่เลย

ถ้าความอยากอย่างนี้ อยากเพื่อตัวตน อยากเข้าทางจงกรม อยากนั่งสมาธิ ไม่มีใครเดือดร้อนกับเราหรอก ! ไม่ไปทำให้ใครเดือดร้อน “อยากอย่างนี้คืออยากแบบกามฉันทะ”

“กามฉันทะ” ความกาม กามคุณ.. กามฉันทะ ฉันทด้วยตัวของเรา เราทำความดีของเรา มันต้องมีความอยาก ถ้าไม่มีความอยากเลยทำไม่ได้หรอก แต่ความอยากอย่างนี้คืออยากด้วยมรรค อยากด้วยคุณงามความดี

“กุศล-อกุศล” อยากด้วยกุศลมันก็ไม่ผิดไปไหน... แต่ถ้าอยากด้วยอกุศลนี้ผิด ! อยากด้วยกุศล คืออยากจะทำกุศลในใจ อยากจะเปิดบัญชีนี้ผิด ! เพราะคนอื่นเดือดร้อนแล้ว แต่ถ้าอยากจะทำกุศลนะมาเลย เอาเงินใส่สิบล้อมมาตั้งใส่นี้เลย ไม่ผิด ! เพราะเงินของเรา แต่ถ้าอยากแล้วไปเปิดบัญชีนี้ผิด !

อยากนอก-อยากใน เราจะบอกว่า “ไม่มีความอยาก.. ไม่มีความอยาก” มันเป็นไปได้หรอก พลังงานที่เคลื่อนที่.. มันมีการกระทบอยู่แล้ว จิตของคนมันมีอยู่ เวรกรรมของคนมันมีอยู่ สรรพสิ่งมันมีอยู่ บอกว่าไม่ให้มีอะไรยับเลย มันเป็นไปได้ ! เว้นไว้แต่คนตายเท่านั้น ถ้าคนเป็น.. เป็นไปไม่ได้ !

ฉะนั้นสมาธินี้จะพุทโธไม่ได้ แล้วจะให้อยู่กับปัจจุบันไปเรื่อยๆ... คำว่าเรื่อยๆนี้ตัดทิ้ง ! ให้อยู่กับปัจจุบันแล้วมีสติพร้อม แล้วใคร่ครวญ.. ใคร่ครวญไป ถ้ามันหยุดใจใหม่ พอใช้ปัญญาไปนี่ถ้ามีสติบีบความคิดหยุดทันทีเลย... ความคิดนี้ พอมีสติความคิดจะหยุดเลย พอหยุดบีบเราก็คือมีความสงสัย หยุดบีบ ! พอขยับหน่วยความคิดไปอีกแล้ว.. ความคิดไปอีกแล้ว แล้วไล่มันไป

พอโล่มันไปนี้ใช้ความคิด พอมีสติปัญญานี้โล่ปั๊บ ความคิดหยุดหมดนะ ขณะที่
ที่ว่ามันจะคิด “แหงนะ ! แหงนะ ! แหงนะ ! แหงนะ !” มันไม่กล้าคิดนะ สติทันขนาดนั้นนะ
ถ้าคนทันไวๆ นะจะคิดไม่ได้เลย สตินี้ทันหมดเลย นี่ปัญญาอบรมสมาธิ !

ปัญญาอบรมสมาธิไม่ใช่วิปัสสนาหรอก ! ถ้าไปปฏิบัติใหม่ล่ะ พอความคิด
เกิดขึ้นแล้วมันรู้ทันนะ มันว่า “ไม่ยินดียินร้าย... เป็นพระอรหันต์เพราะมันไม่คิด” นี่มัน
ยังไม่ได้ปฏิบัติเลย !

การคบครูบาอาจารย์มีประโยชน์ตรงนี้ คบผู้เฒ่าผู้แก่.. ผู้เฒ่าผู้แก่ผ่านโลกมามาก
ไม่เชื่อใครง่ายๆ เด็กๆ มันคุยกันมันก็เชื่อกันนะ แต่คบผู้ใหญ่ เราคบครูบาอาจารย์ พ่อแม่
ครูอาจารย์นี้ เราปฏิบัติถูก ปฏิบัติผิด พ่อแม่ครูอาจารย์คอยเตือนเรา คอยบอกเรา เพียงแต่
เราจะเชื่อหรือไม่เชื่อเท่านั้น.. นี่เิงการคบครูบาอาจารย์นี้สุดยอดเลย

ฉะนั้นสิ่งนี้ถ้าเป็นประโยชน์ได้ให้เป็นประโยชน์ไป นี่ถ้าทำจะต้องมีสติตาม
ปัญญาไป ทำเข้าไป.. ทำเข้าไป ถ้าทำเข้าไปแล้ว พอรู้ว่าผิดถูกอันนี้ก็คุ้มค่าแล้ว ! คุ้มค่ามาก
นะ ไม่อย่างนั้นนะ.. เขาเรียกว่าคิดไป คิดคือคิดว่าเราได้มรรคได้ผลแล้ว เวลาทำมันก็เป็น
สักแต่ว่า คือทำไว้เฉยๆ มันไม่ก้าวเดินต่อไป.. ถ้ามันก้าวเดินต่อไป นี่มันจะเป็น
ประโยชน์ต่อมัน

นี่พูดถึงทำตามความเป็นจริงนะ “ธรรมะคาดไม่ได้... ธรรมะคาดไม่ถึง” ถ้า
ธรรมะเป็นการคาดได้คาดถึง อย่างนั้นเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งหมด ! เอวัง